

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.11.23
KOM(2011) 787 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

„Erasmus visiems“ – ES švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa

„ERASMUS VISIEMS“

ES ŠVIETIMO, MOKYMO, JAUNIMO IR SPORTO PROGRAMA

1. NAUJA PROGRAMA NAUJIEMS UŽDAVINIAMS SPRĘSTI

Šis komunikatas papildo siūlomą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą, kuriuo sukuriama programa „*Erasmus visiems*“. Tai bendra švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa, kuri bus įgyvendinama 2014–2020 m. Šioje programoje atsispindi strategijos „Europa 2020“ ir jos pavyzdinių iniciatyvų prioritetai. Be to, tai gyvybiškai svarbių investicijų į žmones, kurios prisidės prie ekonomikos augimo ir gerovės bei bus naudingos ne tik pavieniams asmenims, bet ir visai visuomenei, išraiška.

Nors švietimas ir mokymas yra be galo svarbūs užtikrinant inovacijas, produktyvumą ir ekonomikos augimą (ypač atsižvelgiant į dabartinę ekonomikos ir finansų krizę), Europos žmogiškojo kapitalo potencialas tebėra neišnaudotas. Norint užtikrinti, kad švietimo ir mokymo sistemose būtų suteikiama vis globalesnėje darbo rinkoje reikiamų žinių ir ugdomi įgūdžiai, reikia dėti daugiau pastangų. Taip bus galima padėti jaunuoliams ir suteikti mokymosi visą gyvenimą galimybių visiems piliečiams. Švietimo ir mokymo vaidmuo užimtumo srityje, pavyzdžiui, galimybė stažuotis, turi itin didelės reikšmės jaunimui, kaip labiausiai krizės veikiamai visuomenės daliai. Be to, švietimo sistemose tebėra daug lyčių nelygybės apraiškų: aukštosiose mokyklose studijuoja ir aukštąjį išsilavinimą įgyja daugiau moterų nei vyrų; vyrai ir moterys renkasi skirtingas studijų sritis, pavyzdžiui, gamtos mokslus ir inžineriją studijuoja pernelyg mažai moterų. Berniukai, palyginti su mergaitėmis, paprastai prasčiau skaito ir dažniau meta mokyklą.

Bendros pastangos siekiant, kad iki 2020 m. ES būtų mažiau kaip 15 proc. pagrindinių įgūdžių neįgijusių asmenų, ilgalaikiu laikotarpiu ES atneštų didžiulės ekonominės naudos¹. Jeigu aukštąjį išsilavinimą įgijusių žmonių dalis išaugtų iki 40 proc., ES BVP vienam gyventojui padidėtų 4 proc.². Užtikrinus, kad švietimo ir mokymo sistemose būtų ugdomi darbo rinkoje reikalingi įgūdžiai, būtų prisidėta prie strategijos „Europa 2020“ tikslo – 75 proc. užimtumo.

Įgyvendinant Programą Europos gaunama papildoma nauda pasireišk pagalba piliečiams, padedant jiems įgyti daugiau ir geresnių įgūdžių, tiek ES, tiek trečiųjų šalių mokymo institucijų mokymo kokybės gerinimu, savas švietimo ir mokymo sistemas modernizuojančių ir inovacijas diegiančių valstybių narių ir ES nepriklausančių šalių partnerių rėmimu, jaunimo dalyvavimo visuomenės gyvenime skatinimu bei mėgėjiško sporto europinio matmens plėtote. Be to, dėl ES ir jos valstybių narių biudžeto apribojimų tenka skirti daugiau dėmesio rezultatams ir išlaidų efektyvumui, sutelkti pastangas, kad būtų didinamas sisteminis poveikis, mažinti administracines ir veiklos išlaidas.

Tokios papildomos naudos garantas – Programos ir kitų ES politinių prioritetų ir procesų sąsajų ir sinergijos stiprinimas, visų pirma įgyvendinant strategijas „Europa 2020“, „ET

¹ Švietimo ekonomikos Europos ekspertų tinklo (EENEE) politinis dokumentas, 2011 m. rugsėjo mėn.

² Tarybai pirmininkaujančios Lenkijos pranešimas apie Europos ekonomikos augimo šaltinius „Siekiant Europos bendro sutarimo augimo srityje“, 2011 m. spalio mėn.

2020“, taip pat ES jaunimo strategiją bei ES išorės veiksmų prioritetus. Sprendimas, kam skirti lėšas, turi būti grindžiamas bendrais prioritetais ir politikos plėtote; pavyzdžiui, neseniai paskelbtame Komunikate dėl aukštojo mokslo modernizavimo³ iškeliami svarbiausi politiniai klausimai, kuriuos būtina spręsti, jei norima padidinti visuomenės išsilavinimo lygį, aukštojo mokslo sistemų kokybę, patrauklumą ir internacionalizavimą bei jų aktualumą inovacijoms.

2. REMIAMASI SUKAUPTA PATIRTIMI

Iš vertinimo matyti, kad 2007–2013 m. ES programomis jau padarytas didelis sisteminis poveikis, teikęs naudos ne tik pavieniams tų programų dalyviams. Tarptautinis bendradarbiavimas aukštojo mokslo srityje parodė, kad ES yra tapusi etalonu visam pasauliui, įkvepiančiu kitas šalis imtis aukštojo mokslo sistemų reformų. Be to, minėtos programos atliko svarbų vaidmenį populiarinant novatoriškus metodus, *inter alia*, susijusius su mokymo programų rengimu ir skaidrumu. ES parama neformaliojo mokymosi srityje darė didelį teigiamą poveikį programų dalyvių asmeniniam ir profesiniam tobulėjimui ir paskatino tam tikrų politinių iniciatyvų, kaip antai Europos savanorių tarnybos, plėtotę.

Vis dėlto sudėtingos ir daugialypės programos ir veiksmai turėtų užleisti vietą **paprastesnei ir racionalesnei programai**, kuria būtų geriau užtikrinta harmonizacijos ir lankstumo pusiausvyra. Pavyzdžiui, dabartinę Mokymosi visą gyvenimą programą sudaro šešios paprogramės⁴, daugiau kaip 50 tikslų ir per 60 veiksmų. Jaunuolių judumui ir (neformaliajam) mokymuisi skatinti yra skirta „Veiklaus jaunimo“ programa, be to, jaunimas naudos vienaip ar kitaip gauna iš maždaug 80 proc. visų Mokymosi visą gyvenimą programos lėšų. Kai kurių veiksmų rezultatai yra per menki, kad būtų užtikrintas ilgalaikis poveikis, arba jų administravimo išlaidos yra pernelyg didelės.

Tarptautiniam bendradarbiavimui aukštojo mokslo srityje būdinga ir įvairių ES priemonių, kuriomis siekiama panašių tikslų ir įgyvendinami panašūs veiksmai, fragmentacija. Šiuo metu Komisija finansuoja penkias įvairiose pasaulio šalyse įgyvendinamas bendradarbiavimo aukštojo mokslo srityje programas:

- programa „Erasmus Mundus“ siekiama skatinti judumą, finansuojant kokybiškų bendrų magistrantūros ir doktorantūros programų dalyvių stipendijas ir remiant tarptautinius universitetų konsorciumus;
- pagal pajėgumų didinimo programą „Tempus“ įgyvendinamais ES ir Vakarų Balkanų bei kaimynystės šalių universitetų bendradarbiavimo projektais padedama modernizuoti aukštąjį mokslą;
- panašių tikslų siekiama ir programomis „Alfa“ ir „EduLink“, skirtomis Lotynų Amerikos ir AKR šalims;
- be to, Komisija yra parengusi *bendradarbiavimo su pramoninėmis šalimis programą*, pagal kurią finansuojami jungtinių ir dvigubų kvalifikacinių ir mokslo laipsnių bei bendri judumo projektai ir politinė veikla.

³ COM(2011) 567, 2011 9 20.

⁴ „Erasmus“, „Comenius“, „Leonardo“, „Grundtvig“, Skersinė programa, „Jean Monnet“.

Visomis šiomis aukštojo mokslo programomis siekiama panašių tikslų, finansuojami panašūs, nors ir ne visiškai identiški, veiksmai, tačiau naudojami skirtingi darbo grafikai, nevienodi ir įgyvendinimo ypatumai bei tvarka. Tokia didelė fragmentacija kelia veiklos dubliavimo pavojų, apsunkina potencialių naudos gavėjų prieigą, mažina veiksmingumą, kritinę masę ir išlaidų efektyvumą.

Nustačius prioritetus, kurie didintų ES gaunamą naudą ir sisteminių poveikį, remiamais veiksmais būtų geriau prisidedama prie strategijos „Europa 2020“ tikslų – darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo. Jei panašaus pobūdžio veiksams būtų taikomos panašios įgyvendinimo taisyklės ir tvarka, būtų galima pasiekti didelės masto ekonomijos ir supaprastinti tiek naudos gavėjų, tiek valdymo institucijų darbą. Įgyvendinant programą „Erasmus visiems“, grindžiamą sėkmingai įgyvendinamomis 2007–2013 m. programomis⁵, bus siekiama pašalinti vertintojų nustatytus trūkumus ir sustiprinti sinergiją su kitais ES finansavimo šaltiniais. Pagal naująją Programą daugiausia dėmesio bus skiriama tarptautinio pobūdžio veiklai, o iš struktūrinių fondų bus remiama nacionalinė ir regioninė veikla, kuria, be kita ko, siekiama modernizuoti švietimo institucijų infrastruktūrą, remti kvalifikacijos kėlimą ir mokymo kokybę, taip pat žmonių judumą darbo rinkoje, teikti daugiau galimybių švietimo ir mokymo sistemose nepakankamai atstovaujamos grupėms. Mokslininkų judumas bus remiamas pagal programos „Horizontas 2020“ *Marie Curie* veiksmus⁶. Siekiant visapusiškai išnaudoti sinergiją su „Horizontu 2020“, pagal *Marie Curie* veiksmus bus plėtojamos programos, kurias baigus gaunamas jungtinis daktaro mokslo laipsnis.

Programa „Erasmus visiems“:

- padidins nuoseklumą ir sustiprins paskatas mokytis visą gyvenimą, nes visuose švietimo ir mokymo lygmenyse bus remiamas tiek formalusis, tiek neformalusis mokymasis;
- padės plėtoti struktūrinę įvairių švietimo sektorių, taip pat švietimo ir verslo ar kitų suinteresuotųjų šalių partnerystę;
- suteiks lankstumo ir paskatų, kad biudžeto paskirstymas veiklai, naudos gavėjams ir šalims geriau atspindėtų rezultatus ir poveikį.

ES visuomenė ir kitos dabartinėse programose dalyvaujančios pasaulio šalys programos „Erasmus“ pavadinimą laiko ES besimokančio asmens judumo sinonimu ir tokių Europos vertybių kaip daugiakultūriškumas ir daugiakalbystė išraiška. Todėl nuspręsta atsisakyti dabartinės paprogramių pavadinimų įvairovės – programa vadinsis „Erasmus visiems“. Šis pavadinimas bus tarsi prekės ženklas visiems pagrindiniuose švietimo sektoriuose, kuriuose įgyvendinama Programa, veikiantiems viešiesiems ar privatiesiems subjektams.

Be to, komunikacijos ir informacijos sklaidos tikslais šis prekės ženklas reprezentuos svarbiausius švietimo sektorius: „Erasmus. Aukštasis mokslas“ – visų rūšių Europos ir tarptautinio lygmens aukštąjį mokslą; „Erasmus. Profesinis rengimas ir mokymas“ – profesinį

⁵ Mokymosi visą gyvenimą programa (įskaitant „Erasmus“, „Comenius“, „Leonardo“, „Grundtvig“), „Erasmus Mundus“, „Tempus“, dvišalės bendradarbiavimo su pramoninėmis šalimis programos „EduLink“, „Alfa“ ir „Veiklus jaunimas“ bei sporto parengiamieji veiksmai 2009–2011 m.

⁶ Programa pavadinta Nobelio premijos laureatės Marijos Sklodovskos-Kiuri (Marie Skłodowska Curie) vardu.

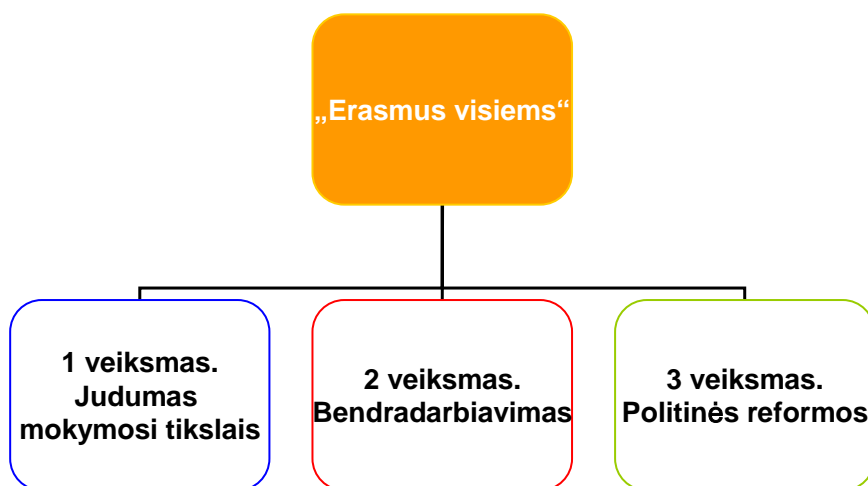
rengimą ir suaugusiųjų mokymą(si); „Erasmus. Mokyklos“ – bendrąjį lavinimą ir „Erasmus. Jaunimo dalyvavimas“ – jaunimo neformalųjį mokymąsi.

3. PROGRAMOS STRUKTŪRA IR PAGRINDINIAI VEIKSMAI

3.1. Racionalesnė struktūra

Mokymosi visą gyvenimą programa, tarptautinėmis aukštojo mokslo programomis ir programa „Veiklus jaunimas“ siekiama tokių pačių tikslų ir remiama veikla, kurią galima suskirstyti į tris grupes: judumo mokymosi tikslais; švietimo institucijų ar jaunimo organizacijų bendradarbiavimo; ES ar tarptautinio politinio bendradarbiavimo. Visos paminėtos programos turi panašią valdymo struktūrą (pavyzdžiui, skelbiamas kvietimas teikti paraiškas tarptautinio bendradarbiavimo projektams įgyvendinti) ir įgyvendinimo priemonės (tiesioginį Komisijos arba netiesioginį vykdomųjų ir nacionalinių agentūrų valdymą). Todėl, siekiant didesnio nuoseklumo, sinergijos ir supaprastinimo bei novatoriškų finansavimo mechanizmų, siūloma Programa bus sudaryta taip, kad būtų remiami **trijų tipų** vienas kitą papildantys **svarbiausi veiksmai**:

- ***pavienujų asmenų judumas mokymosi tikslais.*** Judumo veiklai bus skirta nemenka padidinto bendro biudžeto dalis. Padidintas biudžetas, didesnis dėmesys judumo kokybei, prioritetų ir pastangų sutelkimas turėtų padėti padidinti šios veiklos kritinę masę ir daryti poveikį ne tik susijusiems asmenims ir institucijoms;
- ***bendradarbiavimas inovacijų ir gerosios patirties sklaidos tikslais.*** Daugiau dėmesio bus skiriama aktyvesnei novatoriškai švietimo institucijų ir verslo partnerystei. Aukštojo mokslo srityje bus pabrėžiama reikmė ugdyti gebėjimus, itin daug dėmesio skiriant kaimynystės šalims bei strateginei partnerystei su išsivysčiusiomis ir sparčiai augančios ekonomikos šalimis;
- ***politinių reformų rėmimas.*** Įgyvendinant politines reformas daugiausia dėmesio bus skiriama priemonių ir atvirojo koordinavimo metodo poveikio švietimo, mokymo ir jaunimo srityje stiprinimui, taip pat strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimui ir politinio dialogo su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis skatinimui.

Tarptautinis matmuo

Šiuo metu įgyvendinamos **penkios programos, kuriomis skatinamas bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis aukštojo mokslo srityje**. Jos bus sujungtos į tris svarbiausius programos veiksmus, visais atvejais pabrėžiant judumo svarbą:

- bus padidintas kokybiškų jungtinių kvalifikacinių ir mokslo laipsnių ir stipendijų, skirtų viso pasaulio studentams ir aukštųjų mokyklų darbuotojams, rėmimas, taigi turėtų išaugti programose dalyvaujančių universitetų skaičius, kuris šiuo metu yra palyginti mažas;
- tarptautinis judumas bus valdomas remiantis dabartine „Erasmus“ sistema, pagal kurią stipendijos teikiamos pagal tarpinstitucinius susitarimus;
- lėšos bus skirstomis remiantis teminiais ir geografiniais ES išorės veiksmų prioritetais;
- taip pat bus integruota pajėgumų didinimo veikla, kuria siekiama modernizuoti aukštojo mokslo sistemas, o susiejant pajėgumų didinimo ir judumo veiklą, kad padidėtų sisteminis poveikis, bus sustiprintas bendradarbiavimas su kaimynystės šalimis. Veikla, kuri šiuo metu finansuojama „Alfa“, „EduLink“ ir ankstesnių „Asialink“ programų lėšomis, bus įgyvendinama per bendrus ES universitetų ir Lotynų Amerikos, Azijos ir Afrikos aukštųjų mokyklų projektus kaip pajėgumų didinimo, plėtros ir modernizavimo rėmimo veikla.

Konkretūs veiksmai

Siekiant specifinio tikslo – skatinti meistriškumą ES integracijos studijų ir mokslinių tyrimų srityje – **iniciatyva „Jean Monnet“** bus toliau įgyvendinama kaip atskira Programos dalis naudojantis Programos įgyvendinimo priemonėmis. Panašiai ir su sportu – siekiant išnaudoti daugiametės finansinės programos supaprastinimo ir racionalizavimo potencialą, ES lygmens bendradarbiavimas **sporto** srityje bus laikomas atskira Programos dalimi.

3.2. 1 veiksmas – pavienių asmenų judumas mokymosi tikslais

Tarptautinis judumas mokymosi tikslais – studijos institucijoje partnerėje, mokymas, darbo patirties įgijimas, profesinis tobulėjimas, dalyvavimas savanoriškos veiklos ar mainų projektuose užsienyje – teikia aiškios papildomos naudos ir veiksmingai gali būti vykdomas tik Europos lygmeniu. Judumas mokymosi tikslais gali padėti kelti darbo rinkai ir visuomenei svarbių gebėjimų ir įgūdžių lygį, paskatinti jaunuolius dalyvauti visuomenės gyvenime, paspartinti švietimo institucijų modernizavimą ir internacionalizavimą, teikiančius naudos tiek ES, tiek trečiosioms šalims. Todėl judumo veikla bus stiprinama ir išliks vienu svarbiausių Programos elementų; itin daug dėmesio bus skiriama aukštųjų mokyklų studentų judumui.

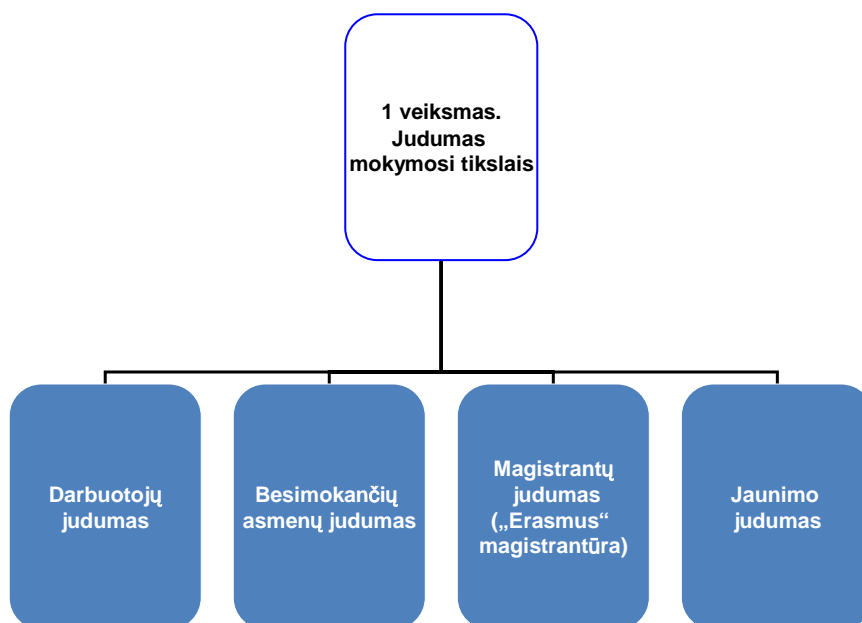
Įvertinus Komisijos siūlomą biudžetą, per septynerius Programos įgyvendinimo metus **judumo galimybėmis galėtų pasinaudoti maždaug 5 mln. besimokančių asmenų**. Šiuo metu ES kasmet finansuoja maždaug 400 000 judumo laikotarpių. Šį skaičių būtų galima padidinti iki vidutiniškai 700 000. Taigi paskutiniaisiais metais šis skaičius galėtų siekti 900 000 (įskaitant tiek besimokančius asmenis, tiek darbuotojus). Tikimasi, kad per septynerius metus tarptautinio judumo į trečiąsias šalis ir iš jų galimybe pasinaudos 135 000 žmonių. Vis dėlto

judumas nėra savitiksliis. Įgyvendinant Programą ir nustatant su judumu susijusius rezultatus ir sąlygas bei reikalaujant, kad judumo veikla būtų įtraukta į išsamias institucinio vystymosi strategijas, ES gaus dar didesnės naudos.

Pagrindinis finansavimo kriterijus bus kokybė, vertinama pagal švietimo turinį, mokymo(si) metodus, mokymosi rezultatų pripažinimą, kalbinį ir kultūrinį pasirengimą, priimančiųjų organizacijų pasirengimą įgyvendinti judumo veiklą.

Judumas pagal programą „Erasmus visiems“ bus remiamas daugiausiai tokia ketveriopa veikla:

- *darbuotojų (visų pirma dėstytojų, mokytojų, mokyklų vadovų ir su jaunimu dirbančių asmenų) judumas;*
- *aukštųjų mokyklų studentų (įskaitant siekiančius jungtinių ir dvigubų kvalifikacinių ir mokslo laipsnių) ir profesinių mokyklų moksleivių judumas;*
- *„Erasmus“ magistrantūros studentų judumas taikant naująją paskolų garantijų priemonę;*
- *jaunimo judumas pagal savanoriškos veiklos ir jaunimo mainų projektus.*

Darbuotojų judumas. Visuotinai sutariama, kad mokytojai ir mokyklų vadovai atlieka labai svarbų vaidmenį gerinant besimokančių asmenų rezultatus ir keliant švietimo sistemų lygį. Siekiant didinti mokymo meistriškumą, plėtoti novatoriškus ir sėkmingus mokymo(si) metodus, gerinti institucijų kokybę, visuose švietimo sektoriuose darbuotojų judumas, įskaitant ilgalaikį mokyklų darbuotojų judumą, bus gerokai padidintas. Taip pat numatyta suteikti daugiau judumo mokymosi tikslais galimybių su jaunimu dirbantiems asmenims, kurie atlieka informacijos skleidėjų vaidmenį, ir skatinti jaunimo organizacijas dalytis gerąja patirtimi.

Planuojamas darbuotojų judumas	1 000 000 naudos gavėjų
--------------------------------	-------------------------

Studentų judumas. Siekiant geriau prisitaikyti prie didėjančios aukštojo mokslo sektoriaus internacionalizacijos, „Erasmus“ judumo mokymosi tikslais veikla bus gerokai sustiprinta ir išplėsta tarptautiniu mastu (taip pat į kaimynystės šalis), kad būtų pasiektas tikslas, pagal kurį 20 proc. absolventų turi būti dalyvavę judumo programose. Europos studentams tai padės įgyti patirties užsienyje, o kitų pasaulio šalių studentams – atvykti studijuoti ES. Taip bus paskatinti talentingų žmonių mainai, didinamas Europos aukštojo mokslo patrauklumas, o naudos iš to gaus tiek ES, tiek trečiųjų šalių aukštojo mokslo institucijos ir sistemos.

Jungtiniai kvalifikaciniai ir mokslo laipsniai. Remiantis išsivysčiusioms šalims skirtos programos „Erasmus Mundus“ sėkme, Programa bus labiau remiamas judumas, kurio tikslas – įgyti mokslo laipsnį pagal bendras kokybiškas studijų programas, įgyvendinamas tiek ES, tiek kitų pasaulio šalių universitetuose. Šią veiklą papildomai finansuos susidomėjusios šalys partnerės.

Judumas siekiant jungtinio laipsnio	34 000 naudos gavėjų
-------------------------------------	----------------------

„Erasmus“ magistrantūra. Magistrantūra yra būtina norint pakelti kvalifikacijos lygį aukštojo mokslo sistemoje ir padėti studentams įgyti tokių įgūdžių, kurių reikia daug žinių reikalaujančiose darbo vietose. Įgyvendinant Bolonijos reformas atsirado daugiau galimybių, tačiau kol kas judumas siekiant mokslo laipsnio ES yra gerokai per menkas. Iš dalies taip yra todėl, kad nacionalinės studentų rėmimo programos (jei tokios apskritai parengtos) paprastai yra ribotos apimties, o pagal jas teikiamu finansavimu negalima pasinaudoti kitoje valstybėje narėje. Be to, studentai paprastai neturi turto, kurį galėtų įkeisti, kad gautų paskolą studijoms, todėl įmokos rizikos priedas darosi neįperkamas, visų pirma tais atvejais, kai potencialus paskolos gavėjas nori studijuoti užsienyje. Itin didelių problemų kyla studentams, norintiems magistro laipsnį įgyti kitoje valstybėje narėje, kur mokestis už mokslą gali būti labai didelis. Todėl pagal programą „Erasmus visiems“ bus sukurta **studentų paskolų garantijų sistema**, kuria naudodamiesi magistrantūros studentai, norintys visą magistrantūros programą studijuoti ES ar EEE šalyje, paskolas galės gauti palankiomis sąlygomis.

„Erasmus“ magistrantai, besinaudojantys paskolų garantijų sistema	330 000 naudos gavėjų
---	-----------------------

Profesinių mokyklų moksleiviai. Suteikus profesinių mokyklų moksleiviams galimybę susipažinti su kitose šalyse taikomais metodais, praktika ir technologijomis, pasaulinės ekonomikos sąlygomis išaugs jų galimybės įsidarbinti, nes mokymasis darbo rinkoje yra be galo svarbus visuose švietimo lygmenyse ir ypač dabar, kai jaunimo nedarbas yra itin didelis ir kai daugelyje Europos šalių reikia siekti padidinti profesinio rengimo kokybę ir patrauklumą. Todėl profesinių mokyklų moksleivių judumo finansavimas bus gerokai padidintas.

Į **tarptautines stažuotes** įmonėse, turinčias didelį potencialą padidinti įsidarbinimo galimybes, galės vykti gerokai daugiau profesinių mokyklų moksleivių ir aukštųjų mokyklų studentų. Taip siekiama sustiprinti švietimo ir verslo sąsajas, skatinti verslumą, palengvinti perėjimą iš švietimo sistemos į darbo rinką. Jei įmanoma, bus siekiama daugiau dėmesio skirti tiems regionams ar sektoriams, kuriuose trūksta tam tikrų įgūdžių.

Aukštųjų mokyklų studentų judumas ES ir už jos ribų	2 165 000 naudos gavėjų
Profesinių mokyklų moksleivių judumas	735 000 naudos gavėjų
IŠ VISO,	2 900 000 naudos gavėjų
- iš jų stažuotės	700 000 naudos gavėjų

Neformalusis mokymasis. Neformalusis mokymasis papildo formalųjį. Judumas neformaliojo mokymosi tikslais labai prisideda prie jaunuolių asmeninio tobulėjimo, socialinės įtraukties, aktyvaus pilietiškumo ir galimybių įsidarbinti. Itin didelis poveikis daromas nepalankioje socialinėje padėtyje esantiems jaunuoliams. Todėl jaunuolių judumas bus didinamas rengiant jaunimo mainus ir savanoriškos veiklos projektus.

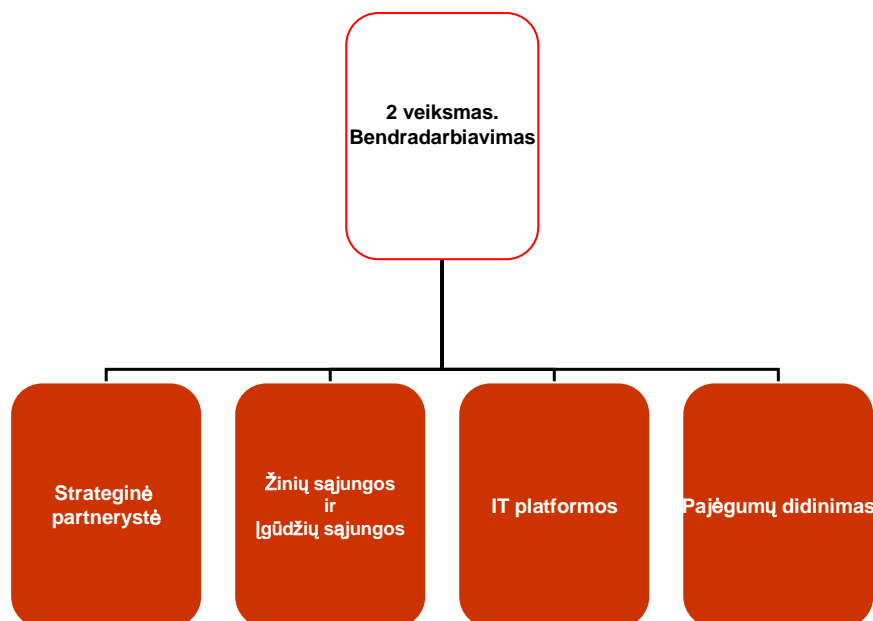
Jaunimo judumas	540 000 naudos gavėjų
-----------------	-----------------------

3.3. 2 veiksmas – bendradarbiavimas inovacijų ir gerosios patirties sklaidos tikslais

Tarptautiniai bendradarbiavimo projektai yra būtini norint padidinti skaidrumą, atvirumą ir meistriškumą ir paskatinti dalytis informacija apie gerąją institucijų patirtį. Kad būtų prisidedama prie strategijos „Europa 2020“ ir atvirojo koordinavimo metodo veiklos valdymo ir įgyvendinimo, Programoje bus nustatytos **geresnės bendradarbiavimo projektų**, kuriais siekiama plėtoti, perduoti ir įgyvendinti novatorišką švietimo, mokymo ir jaunimo veiklą, **rėmimo sąlygos**. Galiausiai naujoji Programa sustiprins tarptautinį bendradarbiavimą ir padidins pajėgumus trečiosiose šalyse.

Bendradarbiavimas pagal programą „Erasmus visiems“ daugiausiai remiamas ketveriopa veikla:

- *švietimo institucijų, jaunimo organizacijų ir (arba) kitų suinteresuotųjų šalių strateginė partnerystė;*
- *didelio masto švietimo ir mokymo institucijų ir verslo partnerystė – vadinamosios žinių sąjungos ir igūdžių sąjungos;*
- *IT rėmimo platformos, įskaitant e-Twinning;*
- *trečiųjų šalių pajėgumų didinimas, itin daug dėmesio skiriant kaimynystės šalims.*

Strateginė partnerystė. Strateginė partnerystė, kuri yra atsakas į didėjančią reikmę kurti daugiau novatoriškų švietimo metodų, bus įgyvendinama pagal įvairius skirtingo biudžeto bendradarbiavimo susitarimus, kuriais siekiama stiprinti tarptautinių švietimo institucijų, jaunimo organizacijų ir (arba) kitų suinteresuotųjų šalių bendradarbiavimą. Programa susies judumo ir bendradarbiavimo veiklą ir padidins sisteminių poveikį (pavyzdžiui, įgyvendinant mokyklų bendradarbiavimo projektus gali būti sprendžiami mokymo programų plėtotės klausimai ir drauge rengiami darbuotojų mainai). Kad būtų sustiprintas nacionalinių savanoriškos veiklos programų europinis matmuo, pagal Programą gali būti remiamas nacionalinių programų vykdymas tarptautiniu mastu. Remiantis patirtimi, sukaupta įgyvendinant 2007–2013 m. programas („Comenius“, „Veiklus jaunimas“), regioninių ir vietos institucijų partnerystės, susiejančios įvairių sektorių atstovus, vykdytojai bus skatinami plėtoti novatoriškus, geriau integruotus mokymosi visą gyvenimą metodus, veiksmingiau naudoti išteklius ir kurti kokybiškesnes judumo sistemas.

Strateginė partnerystė/dalyvaujančios institucijos	23 000 partnerysčių ir 115 000 institucijų
--	--

Skatinant inovacijas ir didinant besimokančių asmenų galimybes įsidarbinti, pagal Programą bus aktyviau plėtojamas bendradarbiavimas su įmonėmis, visų pirma įgyvendinant didelio masto tarptautinius projektus.

Žinių sąjungos. Strategijos „Europa 2020“ pavyzdinėje iniciatyvoje „Inovacijų Sąjunga“ pabrėžta, kad labai svarbu padėti modernizuoti universitetus, didinti kokybę ir skatinti inovacijas steigiant vadinamąsias žinių sąjungas, t. y. struktūrinę aukštųjų mokyklų ir įmonių partnerystę, kuri padėtų plėtoti naujoviškus dalijimosi žiniomis metodus, skatintų kūrybiškumą ir verslumą, rengtų ir įgyvendintų naujas mokymo programas ir kvalifikacijas. Rengiant Programą siekta atsižvelgti į labai didelį įmonių ir švietimo sektorių susidomėjimą

tokiu bendradarbiavimu, kuris padėtų Europoje diegti inovacijas ir kelti ekonomikos augimo lygį⁷.

Igūdžių sąjungos. Tai sektoriniai projektai, kuriuose dalyvaujančios įmonės ir švietimo ir mokymo paslaugų teikėjai siekia parengti naujų tam tikram sektoriui aktualių mokymo programų, plėtoti naujoviškus profesinio rengimo metodus ir diegti ES lygmens pripažinimo priemones.

Žinių ir igūdžių sąjungos/dalyvaujančios institucijos ir įmonės	400 sąjungų ir 4 000 institucijų
---	----------------------------------

IT rėmimo platformos ir virtualus judumas. Iškilus reikmei naudotis įvairesnių formų judumu, Programoje daugiau dėmesio bus skiriama IT platformų vaidmeniui. Tokios platformos, kurių sukūrimo sąnaudos yra labai nedidelės, gali padėti gerokai didesnei potencialių naudos gavėjų grupei mokytis vieniems iš kitų ir dalytis gerąja patirtimi. Visiems prieinami švietimo išteklių (pavyzdžiui, e. mokymosi programos ir virtualus judumas) – vis svarbesni švietimo institucijų tarptautinio patrauklumo kriterijai. Mokyklų bendradarbiavimo iniciatyva „e-Twinning“ bus gerokai sustiprinta; tai turėtų paskatinti panašias iniciatyvas profesinio rengimo, suaugusiųjų švietimo ir jaunimo sektoriuose. Šiose iniciatyvose galės dalyvauti ir kaimynystės šalys.

Informacinių technologijų platformos	3 platformos
--------------------------------------	--------------

Tarptautinis bendradarbiavimas ir pajėgumų didinimas. Remiantis 2007–2013 m. programų (visų pirma „Tempus“ ir „Erasmus Mundus“) patirtimi ir atsižvelgiant į ES išorės politikos prioritetus, į naująją Programą bus visapusiškai integruotas bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis. Tarptautinių konsorcių projektai, įgyvendinamais vadovaujantis principu „iš apačios į viršų“, bus siekiama gerinti aukštojo mokslo kokybę, aktualumą ir valdymą. Atsiliepiant į aiškų politinį raginimą stiprinti paramą ES kaimynystės šalims, pagal Programą bus remiamas institucijų pajėgumų didinimas ir aukštojo mokslo sistemų modernizavimas įgyvendinant bendradarbiavimo ir struktūrines priemones. Ši veikla bus glaudžiai susieta su besimokančių asmenų ir darbuotojų judumu. Programa taip pat padės modernizuoti Azijos, Lotynų Amerikos ir AKR šalių sistemas ir didinti vietos pajėgumus bei remti bendradarbiavimo neformaliojo mokymosi srityje projektus.

Aukštojo mokslo pajėgumų gerinimo bendradarbiavimo projektai	1 000 projektų
--	----------------

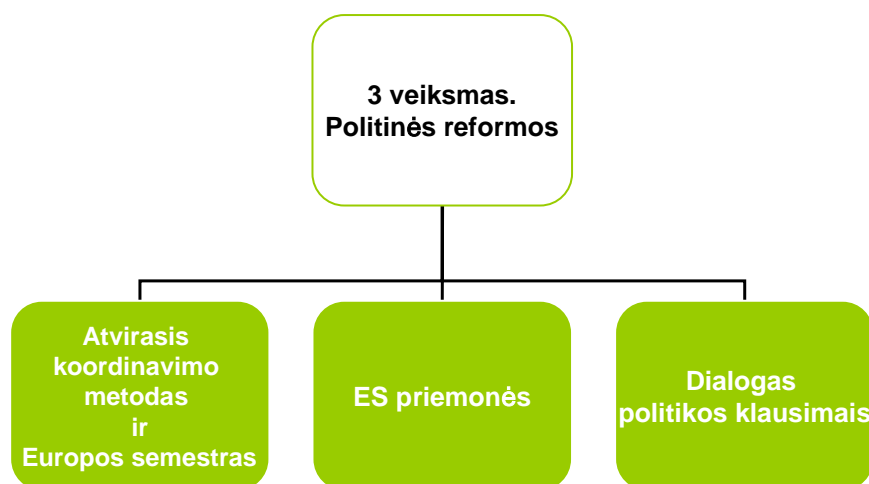
⁷ „Horizonto 2020“ programos ir iniciatyvos, įskaitant Europos inovacijos ir technologijos institutą (EIT), ir pagal programą „Erasmus visiems“ kuriamos žinių sąjungos, turi bendrą siekį – padidinti Europos inovacinius gebėjimus. Jų veiksmai mažinant Europos inovacijų srities spragas papildė vieni kitus – programa „Horizontas 2020“ stiprinamos mokslinių tyrimų ir inovacijų sąsajos (išskyrus su švietimu susijusią veiklą), EIT veikla visapusiškai integruojami vadinamojo žinių trikampio aspektai (moksliniai tyrimai, inovacijos ir švietimas), o žinių sąjungos padeda plėtoti švietimo ir inovacijų ryšius.

3.4. 3 veiksmas – politinių reformų rėmimas

Įrodymais grindžiamos politikos formavimas, šalių analizė ir daugiašalė priežiūra turi lemiamos reikšmės siekiant strateginių Europos prioritetų. Jau nustatyta, kad ES ir tarptautinio lygmens tarpusavio mokymasis padeda valstybėms narėms didinti investicijų į švietimą veiksmingumą ir įgyvendinti naują politiką ir reformas. Pagal Mokymosi visą gyvenimą programą buvo sukurta įvairių ES skaidrumo priemonių, padariusių didžiulį poveikį. Pavyzdžiui, elektronine gyvenimo aprašymo forma *Europass* ieškodami darbo jau dabar naudojami daugiau kaip 10 mln. žmonių.

Politinės reformos pagal Programą daugiausiai bus remiamos trejopa veikla:

- *atvirųjų koordinavimo metodų rėmimas („ET 2020“, ES jaunimo strategija) ir Europos semestras („Europa 2020“);*
- *ES priemonės: vertinimas ir įgyvendinimas;*
- *politinis (suinteresuotųjų šalių, trečiųjų šalių, tarptautinių organizacijų) dialogas.*

Pagal Programą bus **padidintas veiklos, padedančios įgyvendinti ES švietimo, mokymo ir jaunimo darbotvarkę** – įskaitant rodiklių, statistikos duomenų, lyginamųjų standartų plėtotę, tendencijų ir politikos raidos stebėseną; mokymąsi vieniems iš kitų ir peržiūras, politinę analizę ir lyginamuosius tyrimus – **rėmimas**, visų pirma taikant atvirąjį koordinavimo metodą. Taip pat bus labiau remiamas ES skaidrumo priemonių (pavyzdžiui, EKS, ECTS, ECVET⁸) įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu ir ES masto tinklai. Be to, bus siekiama įgyvendinti „U-Multirank“ – veikla grindžiamą aukštojo mokslo institucijų reitingavimo ir

⁸ EKS – Europos kvalifikacijų sandara, ECTS – Europos kreditų perkėlimo sistema, ECVET – Europos profesinio mokymo kreditų perkėlimo sistema.

informacijos priemone, kuri padėtų labai pagerinti aukštojo mokslo sektoriaus skaidrumą. Pirmųjų rezultatų tikimasi 2013 m.

Pagal Programą bus remiamos teminių prioritetų įgyvendinimo politinės darbotvarkės, įskaitant Aukštojo mokslo modernizavimo darbotvarkę, aukštajam mokslui skirtą Bolonijos procesą ir profesiniam rengimui skirtą Kopenhagos procesą, XXI a. mokyklų darbotvarkę, Europos suaugusiųjų mokymosi darbotvarkę, struktūrinį dialogą su jaunimu, įskaitant Europos jaunimo forumo veiklos ir jaunimui atstovaujančių NVO partnerystės rėmimą. Taip pat bus remiama ir intensyvinama aštuonių bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų, nustatytų 2008 m. Europos dokumentais⁹, plėtotė.

Remiant politines reformas bus siekiama konkrečių tikslų, iškeltų strategijoje „ET 2020“, ir su švietimu ir žmogiškuoju kapitalu susijusių strategijos „Europa 2020“ tikslų. Taikant atvirąjį koordinavimo metodą ir įgyvendinant programą daugiausia dėmesio bus skiriama pagrindinėms politinėms temoms, prisidedančioms prie šių esminių ES tikslų: skatinimo mokyklose ir visų kitų lygmenų formaliojo švietimo įstaigose naudoti IRT¹⁰, didinti Europos jaunimo ir suaugusiųjų raštingumą, mažinti mokyklų nebaigiančių asmenų skaičių, skatinti meistriskumą ir tvirtesnes švietimo, mokslinių tyrimų ir inovacijų sąsajas, intensyvinant kalbų mokymąsi ir ugdant universaliuosius gebėjimus, kaip antai gebėjimą mokyti ir verslumą.

Be to, vadovaujantis ES išorės politikos prioritetais, bus stiprinamas politinis dialogas su trečiosiomis ir su ES kaimynystės šalimis, taip pat su strateginiais partneriais iš sparčiai augančios ekonomikos ir išsivysčiusių šalių.

3.5. „Jean Monnet“

Ši 1989 m. pradėta programa dabar įgyvendinama 62 šalyse visame pasaulyje. „Jean Monnet“ programos mokomųjų dalykų į savo mokymo planus yra įtraukę maždaug 740 universitetų. 1990–2009 m. įgyvendinant šią iniciatyvą parengta maždaug 3 500 Europos integracijos studijų srities projektų, įskaitant 141 „Jean Monnet“ kompetencijos centrą, 775 „Jean Monnet“ profesūros narių vietas ir 2 007 nuolatinės mokymo programas ir europinius modulius. Remiantis patirtimi, sukaupta įgyvendinant šią iniciatyvą, Programa bus siekiama paskatinti Europos integracijos studijas ir mokslinius tyrimus ES valstybėse narėse ir visame pasaulyje (visų pirma šalyse kandidatėse ir kaimynystės šalyse). Bus skatinama diversifikuoti studijas, užtikrinti geografiškai tolygesnį pasiskirstymą ir į šią veiklą įtraukti naujos kartos dėstytojus.

Atsižvelgiant į tarptautiniu lygiu pripažįstamą įvairių su Europos integracija susijusių disciplinų akademinį lygį, pagal Programą bus toliau teikiama konkreti parama Briugėje ir Natoline įsikūrusiai Europos kolegijai, kurios veiklą planuojama išplėsti į kaimynystės šalis, ir Europos universitetiniam institutui, kad jis ugdytų gero ES politikos valdymo gebėjimus. Abi šios institucijos bus paragintos sustiprinti tarpusavio bendradarbiavimą. Kitos Europos integracijos srityje veikiančios akademinės institucijos taip pat galės naudotis Programa, jeigu tai padės gauti papildomos naudos.

⁹ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų.

¹⁰ Parama bus teikiama pagal „Skaitmeninės darbotvarkės“ 68 veiksmą, kuriuo valstybės narės raginamos į nacionalinę švietimo ir mokymo modernizavimo politiką integruoti e. mokymosi koncepciją.

Komisija parengs „Jean Monnet“ kokybės ženklą, kuris bus skiriamas kokybiškas Europos integracijos studijų programas turinčioms institucijoms. „Jean Monnet“ dėstytojų tinklas, be kita ko, veikia ir kaip ekspertų grupė, prisidedanti prie ES valdymo ir politikos plėtotės. Taip stiprinamas akademinio pasaulio atstovų ir politikų dialogas.

3.6. Sporto veikla

Siekiant plėtoti europinį sporto matmenį, pagal Programą bus remiama tokia veikla:

- *tarptautiniai bendradarbiavimo projektai;*
- *svarbūs Europos nekomerciniai sporto renginiai;*
- *sporto srities politikos formavimo duomenų bazės stiprinimas;*
- *sporto srities pajėgumų didinimas;*
- *dialogas su suinteresuotosiomis Europos šalimis.*

Įgyvendinant Programą bus siekiama stiprinti gerą valdymą ir žinių apie ES sportą bazę, skatinti sveikatinamąją fizinę veiklą, išnaudoti sporto potencialą didinant socialinę įtrauktį, švietimo ir mokymo priemonėmis skatinant sportininkus įgyti papildomą profesiją bei kovoti su tokiais tarptautinėmis grėsmėmis kaip dopingas, susitarimai dėl varžybų baigties, smurtas, rasizmas ir netolerancija.

Programos teikiamomis galimybėmis galės naudotis mėgėjiško sporto srityje veikiantys viešieji subjektai ir pilietinės visuomenės organizacijos. Remiamais projektais ir tinklais visų pirma bus siekiama įgyvendinti valstybių narių ir (arba) sporto organizacijų priimtas gaires ir rekomendacijas, susijusias su geru valdymu, dvikrypte sportininkų karjera, visuomenės sportavimo ir fizinės veiklos lygio kėlimu.

4. BIUDŽETAS IR ĮGYVENDINIMAS

Dabartinių programų vertinimas rodo, kad jų įgyvendinimas ES ir nacionalinių agentūrų lygmeniu yra pats veiksmingiausias būdas pasiekti rezultatų. Iš nacionalinių agentūrų finansinio audito ir Audito Rūmų vertinimo matyti, kad valdymo klaidų norma yra labai maža (mažesnė kaip 2 proc.). Todėl Programa bus iš esmės įgyvendinama pagal dabartinę sistemą, drauge stiprinant **įgyvendinimo mechanizmą, kad būtų sumažintos administracinės ir valdymo išlaidos.**

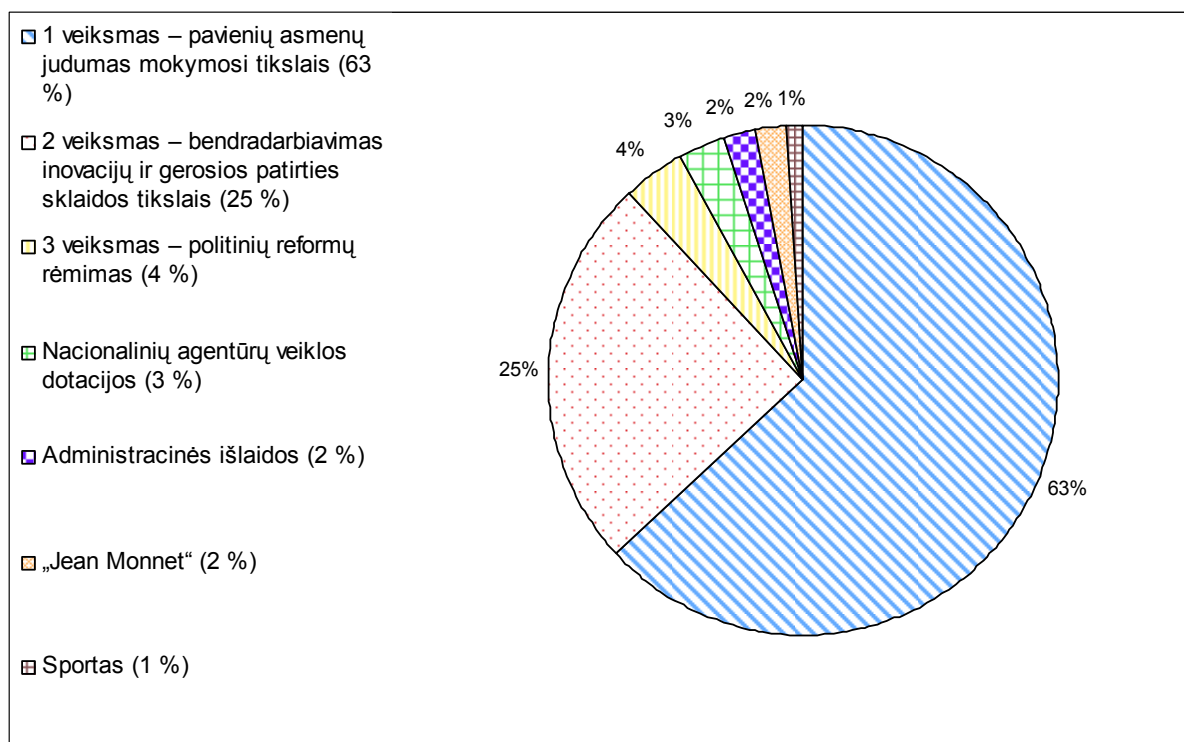
4.1. Biudžetas

1 lentelėje ir 1 paveiksle parodoma, kaip siūloma padalyti lėšas svarbiausiems veiksmams. Remiantis sukaupta patirtimi ir siekiu skirti daugiau dėmesio judumui, maždaug du trečdaliai biudžeto bus skirti judumui mokymosi tikslais remti. Nors bendradarbiavimo ir politinių reformų veikla yra labai svarbi dėl savo politinio poveikio, ji daro gerokai mažesnę poveikį biudžetui. Programos tarptautinė veikla dera su ES išorės politikos prioritetais. Šios srities metinis biudžetas bus lankstus, kad būtų galima reaguoti į kintančias tarptautines aplinkybes.

1 LENTELĖ. PRELIMINARUS BIUDŽETO PASKIRSTYMAS ŠVIETIMO, MOKYMO IR JAUNIMO VEIKLAI PAGAL VEIKLOS TIPĄ (įskaitant „Jean Monnet“, sporto ir administracines išlaidas)

Svarbiausi veiksmai	Apytikslė procentinė dalis	Remiama veikla
1 veiksmas – pavienių asmenų judumas mokymosi tikslais	66 %	Darbuotojai, studentai ir profesinių mokyklų moksleiviai, bendros magistrantūros programos, „Erasmus“ magistrantūra (paskolų garantijų sistema), jaunimas
2 veiksmas – bendradarbiavimas inovacijų ir gerosios patirties sklaidos tikslais	26 %	Strateginė partnerystė, žinių ir įgūdžių sąjungos, IT platformos
3 veiksmas – politinių reformų rėmimas	5 %	Strategijos „Europa 2020“ rėmimas ir atvirojo koordinavimo metodo taikymas
Nacionalinių agentūrų veiklos dotacijos	3 %	

1 PAV. BIUDŽETO PASKIRSTYMAS PAGAL VEIKLOS TIPĄ

Programoje, kurios struktūra grindžiama trimis svarbiausiais veiksmais, galės dalyvauti visų sektorių atstovai, šiuo metu dalyvaujantys Mokymosi visą gyvenimą programoje ir programoje „Veiklus jaunimas“. **2 lentelėje ir 2 paveiksle** pateikiamas **preliminarus lėšų paskirstymas sektoriams**, remiantis pirmiau nurodytais prioritetais ir konkrečia veikla, ir palyginimas su 2007–2013 m. padėtimi. Vis dėlto svarbu nepamiršti, kad tai tik preliminarūs apytiksliai skaičiai. Įgyvendinant Programą bus stebima, kaip lėšos panaudojamos

pagrindiniuose – švietimo, mokymo ir jaunimo – sektoriuose¹¹. Iš lentelės matyti, kad pagal siūlomą Programos biudžetą įvairių švietimo sektorių ir jaunimo neformaliojo mokymosi sektoriaus finansavimas turėtų padidėti.

2 LENTELĖ. PRELIMINARUS SEKTORIŲ FINANSAVIMAS 2014–2020 M., PALYGINTI SU 2007–2013 M. PROGRAMOMIS (MLN. EUR, ES 27)

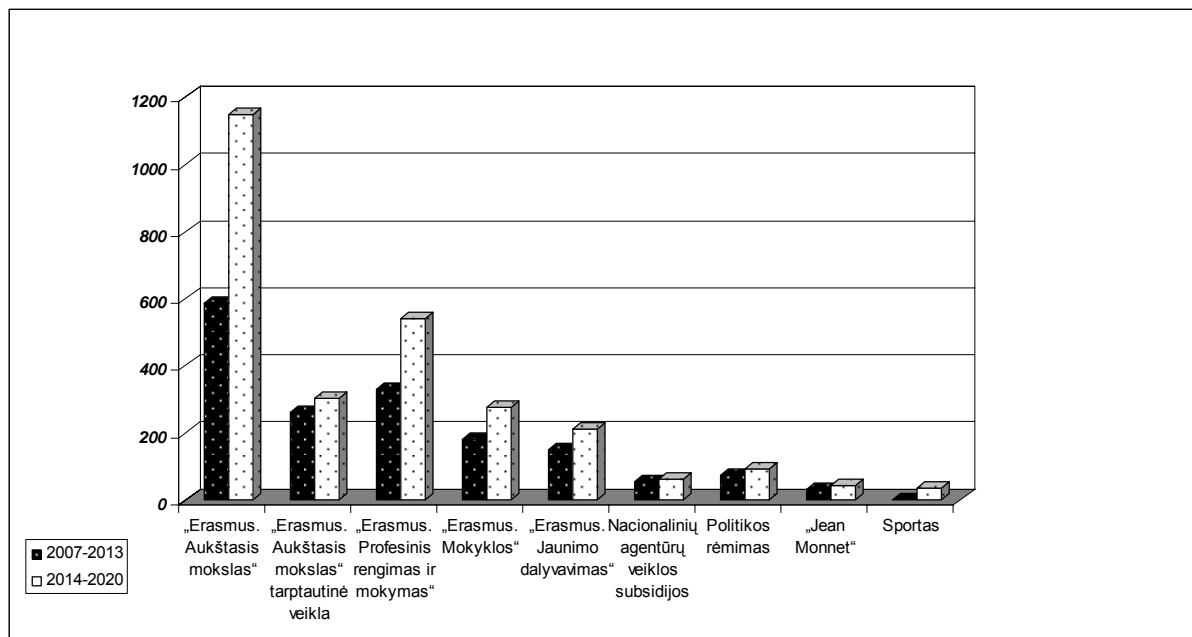
„Erasmus visiems“	2007–2013 m. programos*	Vidutiniškai per metus 2014–2020 m.	Pokytis (proc.)	Remiama veikla
„Erasmus. Aukštasis mokslas“ (įskaitant tretinį profesinį rengimą)	585	1 100–1 150	85–95 %	Studentai, darbuotojai, bendros programos, magistrantūra, strateginė partnerystė. Žinių sąjungos
„Erasmus. Aukštasis mokslas“ – tarptautinė veikla (finansavimas pagal 4 išlaidų kategoriją)	220**	259	17 %	Studentai, darbuotojai, pajėgumų didinimas (visų pirma kaimynystės šalyse)
„Erasmus. Profesinis rengimas ir mokymas“ (profesinis rengimas ir suaugusiųjų mokymas(is))	330, iš kurių 60 skiriami suaugusiųjų mokymui(si)	500–540, iš kurių maždaug 110 skiriama suaugusiųjų mokymui(si)	50–60 %, suaugusiųjų mokymui(si) maždaug 80 %	Moksleiviai, darbuotojai, strateginė partnerystė, įgūdžių sąjungos, IT platformos
„Erasmus. Mokyklos“	180	250 – 275	40–55 %	Darbuotojai, strateginė partnerystė, IT platformos
„Erasmus. Jaunimo dalyvavimas“	150	190 – 210	25–40 %	Jaunimas, darbuotojai, strateginė partnerystė, IT platformos
Nacionalinių agentūrų veiklos subsidijos	55	63	15 %	
Politikos rėmimas	75	92	20 %	
„Jean Monnet“	30	45	50 %	
Sportas	n. d.	34	n. d.	

* 2010 m. finansuota veikla, ES 27, 2017 m. indeksas.

** Lėšų aukštojo mokslo srities tarptautiniam bendradarbiavimui preliminari suma.

¹¹ Dabartinė ir būsima biudžeto padėtis negali būti visapusiškai ir tiesiogiai palyginama. Preliminarūs skaičiai grindžiami pagrindiniais veiksmis, remiamais pagal 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. programas. Neįtrauktos kai kurios išlaidos, šiuo metu priskirtos sektoriaus biudžetui, nes jos bus laikomos bendromis (pavyzdžiui, nacionalinių agentūrų veiklos dotacijos ir išlaidos politikos veiklos rėmimui). Taip pat sunku iš anksto tiksliai nustatyti su veikla susijusias lėšų reikmes.

2 PAV. GALIMAS FINANSAVIMO AUGIMAS 2014–2020 M., PALYGINTI SU 2007–2013 M.

Trijų tipų svarbiausiais veiksmais bus susieti įvairūs politiniai prioritetai ir veikla. Daugiakalbystė bus remiama skatinant besimokančių asmenų ir kalbų mokytojų judumą, plėtojant bendradarbiavimą, kuriuo siekiama parengti novatoriškų kalbos mokymo priemonių ir metodų, įgyvendinant politines priemones, padedančias pertvarkyti kalbų mokymą ir švietimo sistemose užtikrinti kalbinę įvairovę.

Įvairūs geriau suderinti veiksmai taps prioritetiniais, be to, atsiras naujos veiklos, atspindinčios naujus uždavinius (pavyzdžiui, gerokai išaugs profesinių mokyklų darbuotojų judumas ir taip bus užtikrinta geresnė šių mokyklų kokybė). Mokyklos bus raginamos užmegzti tarptautinę partnerystę ir sudaryti bendradarbiavimo susitarimus su analogiškais kitų ES šalių institucijomis – taip bus didinamas ES paramos poveikis ir skatinama įvairių bendradarbiavimo (kaip antai virtualaus judumo, besimokančių asmenų ir darbuotojų judumo, pedagogų ryšių) projektų sinergija.

Ir priešingai: atsižvelgiant į ribotą sisteminių tam tikros veiklos poveikį, pernelyg didelės sąnaudas ir (arba) kitus esamus panašios veiklos ES finansavimo šaltinius, tokios veiklos mastas bus sumažintas arba ji bus nutraukta. Tai pasakytina apie tokią veiklą kaip pažintiniai ir parengiamieji vizitai ir suaugusiesiems skirti praktiniai seminarai, intensyvios „Erasmus“ programos (šios bus integruotos į platesnę veiklą, kuria siekiama sustiprinti aukštųjų mokyklų bendradarbiavimą), tęstinis suaugusiųjų mokymas darbo rinkoje (jis bus finansuojamas iš kitų ES šaltinių, visų pirma iš Europos socialinio fondo).

Minimalios lėšos pagal sektorius. Įgyvendinant Programą bus siekiama užtikrinti adekvatų penkių pagrindinių sektorių finansavimą, kad pagrindinių suinteresuotųjų šalių ir naudos gavėjų veiklos finansavimo lygis nebūtų mažesnis nei nustatytasis 2007–2013 m. programomis. Taigi atitinkami preliminarūs asignavimai, išreikšti procentine viso biudžeto (1 išlaidų kategorija) dalimi, yra: *aukštajam mokslui – 25 proc., profesiniam rengimui ir suaugusiųjų mokymui(si) – 17 proc. (iš kurių 2 proc. – suaugusiųjų mokymui(si)), mokykloms – 7 proc. ir jaunimui – 7 proc.* Tokiu biudžeto paskirstymu, grindžiamu dabartine padėtimi, siekiama užtikrinti tęstinumą ir toliau skirti pagrindiniams švietimo sektoriams numatytas lėšas. Taip paskirsčius biudžetą lieka nemaža nepanaudotų lėšų marža, iš kurios naudos turėtų gauti visi sektoriai. Pavyzdžiui, įgyvendinant Mokymosi visą gyvenimą programą visuose švietimo sektoriuose panaudojama daugiau lėšų nei iš pradžių skiriamos sumos.

4.2. Įgyvendinimas

Tiek Programoje, tiek jos valdymo nuostatose pabrėžiama racionalizavimo, paprastinimo ir veikla grindžiamo lėšų paskirstymo svarba. Be to, įgyvendinant Programą bus atsižvelgiama ne tik į reikmę sutelkti pastangas, bet ir į reikmę užtikrinti lankstumą ir diferenciaciją.

Įgyvendinus supaprastinimo ir racionalizavimo priemones, pagal Programą, palyginti su 2007–2013 m. programomis, remiamų veiksmų skaičius bus gerokai sumažintas – nuo 75 iki 11¹², taigi liks keturi judumo veiksmi, keturi bendradarbiavimo veiksmi ir trys politikos rėmimo veiksmi. Siekiant didesnio veiksmingumo bus dažniau skiriamos fiksuoto dydžio dotacijos. Judumo projektuose bus dažnai remiamasi sėkmingu „Erasmus“ studentų judumo veiklos pavyzdžiu ir skiriamos fiksuoto dydžio dotacijos. Nacionalinės agentūros nebeadministruos pavienių asmenų judumo paraiškų, todėl sumažės administracinė našta.

Tikimasi, kad dėl 85 proc., palyginti su dabartine padėtimi, sumažinto veiksmų skaičiaus ir dėl suderintos Programos struktūros bei didesnio dėmesio sisteminiam poveikiui, sistemos veiksmingumas išaugs net 30 proc. Tokį padidėjimą lemia sudėtingos programos supaprastinimas: bus mažiau tikslų, dėmesys sutelkiamas į pagrindinius veiksmus, integruojama horizontalioji veikla, išvengiama veiklos dubliavimo, nutraukiami neveiksmingi ar per smulkūs veiksmi.

Dar 10 proc. didesnio veiksmingumo bus galima tikėtis sujungus programas ir pradėjus naudoti bendras priemones bei nustačius, kad kiekvienoje šalyje gali būti tik viena koordinatorės vaidmenį atliekanti nacionalinė agentūra. Sutaupyti padėtų sumažintos pridėtinės išlaidos ir su tuo susijusi masto ekonomija: bendra nacionalinėms agentūroms perduodamų lėšų valdymo IT sistema, vienodos taisyklės, mažesnis finansinių sandorių skaičius ir kt. Jau dabar nacionalinių agentūrų, administruojančių didelę Mokymosi visą gyvenimą programą, administracinės išlaidos yra kur kas mažesnės nei agentūrų, administruojančių gerokai mažesnę „Veiklaus jaunimo“ programą – atitinkamai 4,5 proc. ir 8 proc.

Taigi, pasinaudojant **teigiamu paprastinimo poveikiu, siekiama iki 40 proc. didesnio veiksmingumo.** Vieno asmens (visos darbo dienos ekvivalentas) administruojama suma turėtų išaugti nuo 6 mln. iki 10 mln. EUR.

¹² Išskyrus „Jean Monnet“ ir sporto veiklą.

Kontrolė bus grindžiama vieno audito principu: kiekviena valstybė narė ir paskirtoji nacionalinė institucija nacionaliniu lygmeniu stebės ir prižiūrės Programos įgyvendinimo veiklą, nacionalinės agentūros atsakys už Programos naudos gavėjų kontrolę, o Komisija, kad būtų išvengta veiklos dubliavimo, prižiūrės ir koordinuos kontrolės sistemą ir nustatys minimalius reikalavimus. Didele dalimi kontrolė bus grindžiama rizika. Šios priemonės pradedamos įgyvendinti jau pagal dabartines programas.

Supaprastintą ir racionalesnę struktūrą būtų galima nesunkiai ir nedidelėmis išlaidomis keisti, o maždaug 70 proc. didesnę biudžetą, kaip siūloma Komisijos komunikate dėl daugiametės finansinės programos, **būtų galima užtikrinti ir dabartinio lygmens ištekliais.**

Naujoji „Erasmus“ magistrantūra (ir studentų paskolų garantijų sistema) bus įgyvendinta pasitelkus patikėtinį, įgaliotą veikti pagal patikos susitarimus, kuriuose išdėstytos išsamios taisyklės ir reikalavimai, susiję su finansinių priemonių įgyvendinimu ir su atitinkamais šalių įsipareigojimais.

Įgyvendinimo nuostatomis bus **padidintas lėšų asignavimas pagal veiklos rezultatus** ir ES gaunama papildoma nauda pagal kiekybinius ir, jei įmanoma, kokybinius kriterijus. 1 svarbiausiam veiksmui (judumas) 25 proc. nacionalinėms agentūroms skirtų lėšų bus paskirstomos remiantis kiekybiniu vertinimu (pavyzdžiui, biudžeto įgyvendinimu, judžių asmenų skaičiumi, nacionalinių agentūrų darbo programų įgyvendinimu). Būtent tiek su veikla susijusių lėšų šiuo metu skiriama pagal programą „Erasmus“. Siūloma ir toliau remtis šia patirtimi. Likusi biudžeto dalis nacionalinėms agentūroms bus paskirstyta remiantis gyventojų skaičiaus kriterijumi. Kokybiniai kriterijai, kuriais siekiama padidinti ES gaunamą naudą – pavyzdžiui, partnerystės projekto dalyvių institucinių įsipareigojimų lygis ir skirti ištekliai, atvirojo koordinavimo metodo veiklos ir strategijos „Europa 2020“ iššūkių sąsajos, – bus visų pirma taikomi 2 (bendradarbiavimas) ir 3 (politinės reformos) veiksmui.

Siekiant užtikrinti stabilų finansavimą ir išvengti nereikalingo veiklos stabdymo, biudžetas tarptautinei Programos veiklai įgyvendinti bus skirstomas atsižvelgiant į geografinius, raidos ir politinius ES išorės veiklos prioritetus. Taip pat bus parengtos planavimo ir ataskaitų teikimo sistemos, padėsiančios užtikrinti ir stebėti judumo srautus tarp įvairių pasaulio regionų.

Rengdama šį Komunikatą ir naujos Programos pasiūlymą, Komisija konsultavosi su švietimo institucijų vadovais, mokytojais, mokslininkais ir studentais, verslo ir socialiniais partneriais, vyriausybės ir tarptautinėmis institucijomis, taip pat su jaunimo reikalų srityje veikiančiomis suinteresuotosiomis šalimis.

5. „ERASMUS VISIEMS“ – INVESTICIJOS Į ATEITĮ

ES patiria vieną sudėtingiausių laikotarpių per savo gyvavimo istoriją. Neprisiėmus tvirtų įsipareigojimų švietimo priemonėmis siekti kompetencijos ir lygių galimybių, skatinti judumą ir, remiantis tokiais Europos modelio aspektais, kaip daugiakultūriškumas ir įvairovė, įtvirtinti Europos identitetą, krizės įveikti nepavyks.

Vienintelis būdas žengti pirmyn – investuoti į Europos žmones. Naujosios programos „Erasmus visiems“ tikslas – suteikti milijonams visos Europos ir pasaulio piliečių daugiau galimybių įgyti patirties užsienyje. Šia Programa, pagal kurią integruojama švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto veikla, bus sukurta racionalesnė struktūra, suteiksianti naudos

didesniam žmonių skaičiui ir padidinsianti pačios Programos žinomumą ir poveikį. Pagal naująją programą „Erasmus visiems“, sukurtą „Erasmus“ – vienos sėkmingiausių Europos programų – pavyzdžiu, bus skatinamas tarptautinis judumas visais (universitetų, bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų, magistrantūros studijų, savanoriškos veiklos) lygmenimis.

Svarbų katalizatoriaus, skatinančio ekonomikos dinamiškumą ir politinį stabilumą, vaidmenį ES galės atlikti tik tuomet, kai privačios, viešos, nacionalinės ir tarptautinės suinteresuotosios šalys prisiims aiškius įsipareigojimus ateitį kurti ant kokybiško švietimo ir mokymo pamatų.